

St.Jacobs fietsroute deel 3

Pyreneeën - Santiago - Cabo Finisterre, en bijzondere Cantabrische terugroute

Wijzigingen en aanvullingen bij de herziene 6e druk 2013

Opgesteld door de routemaker en auteur Clemens Sweerman, bijgewerkt tot maart 2016.

Routegids In de gids van 2013 zijn enkele trajecten aangepast, zoals een beschrijving vanuit Cabo Finisterre terug naar Santiago en de spectaculaire Cantabrische terugroute in de streek bij Río Luna.

2016 een ingelast Heilig Jaar en aantallen pelgrims

Vanwege de lange periode tot het op de kalender eerstvolgende Heilig Jaar, is op wens van Paus Franciscus het jaar Misericorde (van barmhartigheid) ingelast als extra Heilig Jaar, hetgeen slechts 3x eerder is voorgekomen.

In de kathedraal van Compostela is de Puerta Santa geopend en daar worden dit jaar 250.000 pelgrims verwacht. Een voortdurende groei sinds in het Heilig Jaar 1993 de 100.000 werd bereikt en in 2010 bijna 180.000.

Ruim de helft komt uit Spanje en 40% van het totaal vertrekt pas na León vanuit Astorga, Ponferrada en Sarría op het 'verplichte' (voor het Compostelaat) traject.

Het aandeel fietsers is verhoudingsgewijs geslonken van 15% naar rond 10% nu, het merendeel Spanjaarden en Italianen op Mountainbikes. Noorderlingen gebruiken met hun reisfietsen en gidsen verkeersluwe asfaltwegen.

Van de bij aankomst geregistreerde Nederlanders vertrok tot voor enkele jaren de helft per fiets, meestal op de gehele tocht. Het aandeel Nederlanders op de fiets is inmiddels teruggelopen tot ca. éénderde.

Oorzaken zijn niet eenduidig aan te geven, minder registratie van (pelgrim-) fietsers en meer uitvallers?

Algemene informatie

Fietsers die de route in Zuid-Frankrijk weer oppakken, onderschatten veelal de eerste dagen zo blijkt ieder jaar.

Let op dat in deel 3 zowel vanuit St.Jean-Pied-de-Port als Oloron-Ste.Marie, maar ook vanuit Pamplona verder Spanje in, bergetappes volgen, hetgeen een redelijke klimconditie vereist.

De route over Oloron-Ste.Marie met de Col de Somport is geschikt om enkele dagen in te fietsen, met een overnachting op de aanloop naar de Somport in Etsaut, Borce of Urdos. Bij Urdos begint de feitelijke klim naar de pas die in zwaarte sterk overeen komt met de stijging van St.Jean-Pied-de-Port naar Roncesvalles.

Alom aanwezige gele pijlen duiden de wandelroutes aan, maar scheppen soms verwarring bij fietsers, die vervolgens van het wandelpad af gaan en op gevaarlijke autowegen terecht komen. Let goed op de beschrijving. De laatste jaren zijn er veel particuliere pelgrimsherbergen bijgekomen.

Spaanse kustroute voor fietsers afgeraden

Fietsers die denken langs de noordkust een makkelijke(r) route te kunnen fietsen vergissen zich: het tegendeel blijkt waar. Uitlopers van de bergen reiken telkens tot in zee en nieuwe hoger gelegen wegen en viaducten zijn verboden voor fietsers of te druk. Daarbij is er veel vrachtverkeer naar uitgestrekte industrieterreinen bij de grote steden en van Spaans toeristenverkeer. De wandelpaden zijn niet te volgen.

Compostelaat in Santiago: pelgrimsbureau en huiskamer op nieuw adres

Fietsers die thuis vertrekken, verwachten met hun Credencial in de apostelstad in aanmerking te komen voor het Compostelaat. Enkelingen werden teleurgesteld omdat sommige medewerkers van het pelgrimsbureau in de pelgrimspas alleen naar stempels kijken van het laatste 'verplichte' traject en geen boodschap hadden aan buitenlandse stempels op de wekenlange ondernomen tocht. Dit hangt samen met de (terechte) angst voor misbruik door o.a. Spaanse toeristen. Zelf wil je natuurlijk je credencial op de goede manier compleet krijgen, dus vergeet niet vanaf Villafranca del Bierzo tot in Arzúa en Touro 2x per dag stempels te vragen.

Het pelgrimsbureau heeft bovendien de regels voor het verkrijgen van de oorkonde aangescherpt.

Voorheen kon je spiritualiteit op het formulier aankruisen, maar deze motivatie is geschrapt en blijven alleen religieuze en cultuur-historische beweegredenen over, juist nu meer behoefte is aan spiritualiteit en bezinning.

Nederlandse huiskamer in Compostela Zoals de fietsgids beschrijft, vormt de aankomst in Santiago voor velen een mengeling van vreugde en het besef dat de tocht over is en dat menigeen uit haast onderweg te veel heeft gemist en overgeslagen. Het Genootschap van Sint Jacob heeft een 'huiskamer' der Lage Landen ingericht, waar pelgrims hun verse indrukken kunnen verwerken en informatie kunnen krijgen. Het is echter geen reisbureau! De huiskamer is gevestigd bij het Pelgrimsbureau, open van 1 mei tot 15 okt. van 10 -17 uur.

Uitrusting vanwege steeds meer oplaadapparaten die velen onderweg meetorsen, ontstaat er in de pelgrims-albergues een chronisch tekort aan stopcontacten. Een meegenomen driewegstekker komt dan goed van pas.

Gebruik van accufietsen in de routegids zijn enkele ervaringen en tips verwerkt, zoals:

- Let bij fietsen met elektrische trapondersteuning vooral op gewicht en aanwezigheid van bergversnellingen.

Een uitvoering die in de flinke lange afdalingen stroom teruglevert aan de accu, vergroot de actieradius en spaart de remmen. Buitenlandse fietsenmakers zijn nog niet ingesteld op reparaties aan accufietsen.

- Neem een oplaadkabeltje met een internationaal passende stekker mee en voor op campings een Eurostekker.

In Frankrijk en Spanje wordt de accufiets met trapondersteuning soms gezien als gemotoriseerd vervoermiddel en vervolgens de toegang tot pelgrimsherbergen geweigerd.

Bij aankomst in Santiago is vanuit dit idee in een aantal gevallen het Compostelaat niet toegekend.

Gebruik van GPS-tracks.

De fietsroutes zijn ter plaatse onderzocht en zorgvuldig samengesteld, dus niet eenmalig of virtueel vanaf een scherm. Dit betekent dat de fietsgidsen, samen met deze updates, bepalend zijn voor de actuele routes. GPS-tracks zijn daarvan afgeleid en blijven een hulpmiddel dat van nut kan zijn in een stad, of bij ommetjes. Op internet aangeboden tracks zijn vaak verouderd, met omwegen, of met ernstige fouten zoals snelwegen en autotunnels. Gecorrigeerde GPS-tracks bevinden zich tot nu toe alleen op de website van europafietsers.nl

Fietsvervoer Rond het Pelgrimsbureau in Santiago wordt je door colporteurs aangesproken voor fietsvervoer. Deze zijn vooral gericht op Spaanse mountainbikers met hun op deze tocht meestal afgeragde fietsen.

Ter voorkoming van verlies of beschadigingen kun je hier beter niet op ingaan. Transport richting noorden betekent in distributiecentra extra keren overladen en bij klachten is niemand aanspreekbaar.

Enkele fietsers melden schade bij Consigna Peregrinos, dat fietsen gedeeltelijk uit elkaar haalt, met bagage vepakt in dozen en verzendt met bedrijf UPS. Bij schade verwijst UPS slechts naar de Spaanse aanbieder. (afleveren bij Mail Boxes, Calle Santiago de Guayaquil 5, tel. 981-938595 (bij Plaza de Galicia).

Fietsers melden goede ervaringen met vervoerder **Soetens** uit Vessem / Steensel, die al jaren vanuit o.a. Santiago en St.Jean-Pied-de-Port fietsen thuis aflevert. **Let op gewijzigd tel. nr.** 0497-842844 of 06-10501014.

Vliegen: veel luchtvaartmaatschappijen rekenen tegenwoordig voor bagage en met name bij afwijkende maat / gewicht een apart tarief, dat onaangenaam kan uitpakken. Informeer vooraf goed naar voorwaarden en prijzen. Vueling gebruikt nu speciale fietsrekboxen; met stuur dwars is verder geen doos of hoes meer nodig.

Fietsbussen rijden vanaf Pamplona en St.Jean-Pied-de-Port naar Nederland, wekelijks in juli en augustus.

De financiële crisis in Spanje is langs de pelgrimsroutes slechts op enkele punten merkbaar:

- veel projecten voor de aanleg van nieuwe (snel-)wegen en bouwterreinen zijn stilgelegd of vertraagd,
- het aantal jongeren op de wandelpaden van met name de laatste trajecten is groot; 50% is werkeloos, waaronder veel afgestudeerden die Engels spreken. Dit levert interessante Europa-gesprekken op.

Wijzigingen en aanvullingen route

Kaart 7 Met de voortgaande aanleg van de snelweg A21 door het dal van de Río Aragón, zijn er in de N240 rotondes met aansluitingen bijgekomen: bij km 63,5 (Provinciegrens), km 72 (Sigüés), km 76,5 (Escó) en km 83 (Tiermas). Telkens rechtdoor op N240 ri Pamplona. Het nieuwe viaduct bij Sigüés geeft het toekomstige peil van het stuwmeer aan, waarbij de huidige N240 onder water komt te staan.

Kaart 8 km 110,5 net na Liédena leidt het pad linksaf 200m langs de nieuwe snelweg, onder een viaduct door 200 m terug langs de snelweg en dan 1e pad ↙ vervolgen.

Kaart 10 km 32, op het bord van NA1110 staat ri Los Arcos.

Kaart 11 km 69 Logroño uit is de afslag op kp Calle Portillejo bij 2e stopl. een rotonde geworden.

Kaart 12 km 97,5 geen gravel meer.

Kaart 13 km 157 Belorado heeft een fietsenwerkplaats, El Salto in een ex-watermolen bij de brug over Río Tirón. Na Belorado kan net voor de smalle brug in de gevaarlijke N120 even het wandelpad gevolgd worden.

Kaart 14 km 48,5 de vangrail van N120 belet de afslag van het pad, daarom bij Base Militar stukje op N120, of: km 48 na ↔ Los Braseros ← kruis N120 en → Calle Logroño, na 600m op vw ← ri Castrillo del Val.

Kaart 18 km 5 na Sahagún is de verkeersweg **bij** de afslag viaduct vernieuwd, maar het toegangspad even verder naar het monumentje aan het begin van het 'pad met de bomen', onveranderd bereikbaar.

Kaart 19 km 57 Vilecha: einde dorp bij de laatste woning is (was?) sprake van → trottoir fietsbordje volgen, en na 100m bij toren ← smalle weg, op rotonde ↑ over nieuwe autoweg, rotonde ↑ ri Trobajo. Het gaat om ca 300m weg LE5518 naar dezelfde rotonde, die je al ziet liggen: iedereen volgt de weg. km 61,5 bij de afslag aan het begin van Léon is Lidl moeilijk zichtbaar achter een nieuwe GADIS-winkel. km 95 De grindweg (of de drukke N120) kan nu gemeden worden op een nieuwe asfaltweg: Op kp vw → (= LE6502), na 800m in La Milla del Páramo ■ na bushalte op kp ←, bij watertoren spl ↗ na 500m kp ↑ brug over kanaal, na 3 km in Villavante bij pleintje Albergue ■ ↗ Calle de la Iglesia.

Blz. 98 Astorga: de kathedraal is op maandag gesloten.

Kaart 23 km 78,5 in Sarria is de afslag 2e stopl. ← nu een minirotonde geworden.

Kaart 24 km 113-121 De smalle weg langs **Ventas de Narón** kent enkele steile afdalingen met scherpe bochten en wandelaars lopen in groepen op de weg. Bovendien hangt hier regelmatig een (ochtend-)mist.

Er is sprake van enkele ongevallen van fietsers, dus neem geen risico.

km 124 A Brea: na de aanleg van een nieuwe snelweg is de N547 niet druk meer en goed te fietsen.

km 128,5 na Palas de Rei, 2x rot ↑ N547 ri Melide; aansluiting nieuwe snelweg A54, druk, vrachtverkeer.

Kaart 29 km 90 de hooggelegen fabriek is geheel afgebroken.

km 106 aanwijzing schrappen, weg volgen. km 108,5 na Estorde op rotonde ↑

Kaart 45 km 170 bij Ameyugo wordt een Hogesnelheidslijn aangelegd: graag terugmelding van routewijzigingen.

Wijzigingen, aanvullingen Hotels, B&B, gîtes, hostals, albergues en campings

Kaart 5 km 86 Jaca, B&B Pension Nieve Hostal, Avenida Escuela Militar de Montaña 9, tel. 974-360100.

Kaart 7 km 86,5 de camping van Tiermas is opgeheven, de volgende is in Sangüesa.

km 58 Berdún, voor de eenvoudige pelgrimsalbergue even doorvragen, anders geeft de beheerder B&B.
Kaart 10 km 16 Villatuerta, hotel Arandigoyen, Calle Nueva 1, aan de noordkant, tel. 948-541438.
Kaart 11 km 45 Sansol, B&B El Olivo de Sansol, Calle Taconera 9, tel. 649-750815 / 948-648345.
Kaart 12 km 112+2, Parador Monasteria, zeer bijzondere plaats, duur met enige pelgrimskorting, tel. 941-373277.
Kaart 14 km 62 Burgos, hotel España is gesloten.

km 85 Estépar, hotel Area en B&B Esteril zijn beide opgeheven.

Aanvulling in Estépar: B&B El Peregrino, Carretera Valladolid, = oude N620, tel. 947-411366.

Kaart 16 km 148,5 Villarmentero de Campos, hotel Casona Doña Petra, Calle Ramon y Cajal, tel. 979-065978.

Kaart 17 km 187,5 Moratinos, hostel Moratinos, Calle Real 12, tel. 979-061466.

Kaart 18 km 17 (+ blz. 193) El Burgo Ranero. Het tel. nr. van Hostal Las Piedras Blancas moet zijn 987-330094, het daar nu vermeldde tel. nr. 987-330069, hoort bij Hostal El Peregrino, Calle Frey Pedro 36.

km 37 Mansilla, hotel San Martin, Avenida Picos de Europa 32, tel. 987-310094 of 606-374767.

km 40 Villacelama, hotel rural Astura heeft ander tel. 687-564504.

Blz. 95 km 63 León, hotel Riosol, Avenida de Palencia 3, naast station, tel. 987-216650.

km 64 León, B&B in Residencia Universitaria Miguel de Unamuno, Calle de San Pelayo, bij kathedraal.

Kaart 19 km 98 Villavante, Albergue Santa Lucia, Calle dr.Vélez 17, 1/4-31/10, tel. 987-389105 of 692-107693.

Kaart 20 km 124 Astorga: hotel Tepa valt na renovatie ver boven de richtprijs.

Kaart 21 km 173 Molinaseca, aanvulling Posada de Muriel, Plaza del Santo Christo, einde dorp, tel. 987-453201.

km 189 Camponaraya, B&B La Casita, Place de la Constitución 35, tel. 653-736228.

km 203 Villafranca del Bierzo - Vilela, kampeerplaatsen tussen bomen bij ■, wordt wel onderhouden.

Kaart 24 km 126 Palas de Rei: B&B Vilarino heet nu Arenas Palas, met nieuw tel. nr. 982-380326.

Kaart 25 km 168 B&B Peña Aguasantas, Oca de Abaixo 16, Besesno, links 500m, tel. 981-518747 / 679-993095.

Kaart 26 km 202 Santiago, camping Monte do Gozo is gesloten, niet duidelijk of dit definitief is.

Kaart 28 km 62,5 Serra de Outes, Hotel Vives is gesloten.

Aanvulling: restaurant Amanda heeft kamers, Rúa Capela 7, over de brug rechtsaf.

Kaart 29 km 82,5 bij Ponte de Oliveira is naast Refuxio da Ponte een 2e nieuwe pelgrimsherberg, tel. 981852135.

Kaart 30 Muxia, het beroemde kerkje aan de kust is geheel hersteld na de blikseminslag met brand in 2013.

Traject 7 Navarra route

Kaart 31 km 41 Biskarret, pelgrimsherberg Corazón Puro, Barbara & István, Calle San Pedro 19, tel. 948-392113.

km 46 Erro: het hotel is gesloten.

Kaart 32 km 66 Urroz, hotel Muskilda is gesloten, aanvulling:

B&B 100m na het centrale plein boven, adres bij bar vragen (adres met tel. nr. graag doorgeven).

km 70 Huarte, hotel Iriguibel, Calle Intxaurdia 4, bij afslag rotonde, tel. 948-361190.

Kaart 33 km 91 Echauri B&B: C. Brooijmans (Ned.), Calle Urgunea 30, tel. 948-329285 / 687-594736.

Terugroute 8 Cantabria: Santiago - Lugo - Aguilar - Estella - Pamplona

Kaart 35 km 102 Lugo, je fiets mag niet in de pelgrimsherberg: stallen bij busstation voor 2 euro, om 6 uur open.

Kaart 38 km 105, Caboalles de Abajo, B&B Rural: Calle 'Reguera de Arco', tel. 987-490722.

Caboalles de Abajo, B&B Portal León, Carretera Espina 98, =LE497, tel. 987-490330.

Kaart 39 blz. 158 km 130 Murias de Peredes, hotel rural El Holandés Errante, Pl. Estremadorio, tel. 987-593200.

blz. 158 km 155: (*op routevariant*) de camping langs CL626 aan het stuwmeer bij Mirantes is gesloten.

Kaart 40 blz. 162 km 27 (*routevariant*) Robles de la Valcueva, hotel rural El Arriero, bij station, tel. 987-591434.

Kaart 43 km 16 in Barrio de Santa Maria is geen herberg.

Kaart 45 km 167 in Ameyugo of Pancorbo wordt een pelgrimsherberg voorbereid: graag melding indien geopend.

Kaart 46 km 0,5 Miranda de Ebro, Hostal El Parque, Francisco Cantera 1, etage, tel. 947-331383 / 660-281430.

Miranda, B&B Conchi, Calle del Cid 15, tel. 947-310453, aan de route.

km 1 Miranda Hostal Castilla, Calle Logroño 14, tel. 947-324027, of 659-766650, dicht aan de route..

km 36 Lagrán, B&B Arriagaetxea, Portal de Cristo Kalea 5, stadspoort, tel. 699-155586.

Kaart 47 km 45, hotel *Urturi Golf*, 4 km noord weg A4154, Isabel Benito Goicoechea, tel. 945-378232.

km 55 Genevilla, B&B Usategieta, Marbel & Guy (Ned.), Calle Mediaodía 2, streekhuis, tel. 948 378926.

Genevilla, B&B El Encinedo, Calle Norte 2, tel. 616-289503 of 948-444016.

km 70 Acedo, B&B La Casa del Rebote, Calle Mayor 24, tel. 658-591774.

Kaart 48 km 123 in Etxauri: B&B van C. Brooijmans (Ned.), Calle Urgunea 30, tel. 948-329285 of 687-594736.